

UCHWAŁA NR XXIV/170/2016
RADY GMINY JASŁO

z dnia 7 czerwca 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.), **Rada Gminy Jasło uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Realizację programu powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Jasło

Józef Dziedzic

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

1. Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.).
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 (M.P. z 2014.poz.445)
5. Uchwała Nr XLIX/344/2014/ Rady Gminy Jasło z dnia 22 stycznia 2014r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 ” w Gminie Jasło.

2. Podstawy teoretyczne zjawiska przemocy domowej

2.1 Definicja zjawiska przemocy

W świetle przepisu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny lub także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2.2 Cechy charakterystyczne przemocy domowej

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy użyciu różnych instrumentów. Obecnie najczęściej spotykane formy przemocy to:

- **przemoc fizyczna** to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień,
- **przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,
- **przemoc seksualna** – to wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- **przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- **zaniedbanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych (brak opieki, chłód, obojętność).

Przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości.

Cykl przemocy składa się z następujących po sobie faz:

- **faza narastania napięcia** – wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki.
- **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowania agresji,
- **faza miodowego miesiąca** - skrucha ze strony sprawcy, okazywanie przez niego żalu, którym towarzyszą poczucie winy i wyrzuty sumienia.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat. Przemoc z czasem się nasila.

3 . Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Przemoc zagraża życiu niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalne wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania.

Przemoc domowa to także poważny problem społeczny.

Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie za sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Jasło

Skala problemu przemocy w rodzinie w Gminie Jasło została określona na podstawie informacji uzyskanych z danych statystycznych ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Jasło.

W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona szereg działań podejmowanych przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji , oświaty, służby zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych. Działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rok	Liczba Niebieskich kart	Liczba Sprawców przemocy	Liczba rodzin dotkniętych przemocą	Liczba dzieci dotkniętych przemocą	Liczba ofiar przemocy w rodzinie
2012	53	46	46	8	56
2013	32	27	27	24	58
2014	36	28	28	4	39
2015	47	37	37	11	51

5. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Jasło, świadczące pomoc w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki służby zdrowia,
- Policja,
- Szkoły działające na terenie gminy,
- Kościół Rzymsko-Katolicki,

- Sołtysi i Rady Sołeckie.

6. Współpraca z instytucjami i osobami :

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle,
- Sąd Rejonowy w Jaśle
- poradnie leczenia uzależnień,
- kuratorzy zawodowi,
- dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy pracujący w szkołach,
- lekarze i pielęgniarki,
- pracownicy socjalni,
- pracownicy Urzędu Gminy w Jaśle,
- policja,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaśle,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaśle,
- Rada Solecka,
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jaśle,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaśle,
- Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Jaśle.

7. Cele , zadania programu

Celem programu jest wprowadzenie szeregu działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców.

Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Jasło, w tym szczególnie do: osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie , świadków przemocy.

Główne cele programu

- Wspieranie i pomoc ofiarom przemocy w rodzinie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej i przerwaniu cyklu przemocy.
- Szybkie i skuteczne działania skierowane wobec sprawców przemocy w rodzinie.
- Profilaktyka przemocy.

8. Zadania i czas realizacji zadań

W programie zawierają się zadania będące kontynuacją działań założonych w poprzednim programie, a także nowe zadania zgodne z zasadą realizmu i możliwości Gminy Jasło. Zadania w większości mają charakter zadań stałych, czyli takich, które są w stanie wejść w zakres indywidualnego planu pomocy rodzinie uwikłanej w przemoc.

Czas realizacji zadań został wyznaczony na okres pięciu lat.

9. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jasło

Koalicję do spraw przeciwdziałania przemocy należy budować poprzez angażowanie przedstawicieli instytucji tworzących Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jasło

W skład Zespołu wchodzi:

- przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśle,
- przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- przedstawiciel oświaty z terenu Gminy Jasło,
- przedstawiciel służby zdrowia ,
- przedstawiciel Policji
- przedstawiciel Kuratorskiej Służby Sądowej w Jaśle.

Praca w Zespole przynosi korzyści, ponieważ klienci jak i członkowie Zespołu zapoznają się z różnymi punktami widzenia problemu, gdyż każda służba ma swoją specyfikę, dlatego klient jak i jego rodzina ma szansę otrzymać kompleksową pomoc.

10. Realizacja i metody działania

- Podejmowanie natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc, wspólne wizyty z policją w środowisku.
- Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
- Stworzenie warunków umożliwiających powstanie i pracę grupy wsparcie dla doświadczających przemocy.
- udzielanie wsparcia ofiarom, kierowanie pokrzywdzonych do specjalistów poprzez wsparcie medyczne, prawne, psychologiczne i socjalne.
- Stosowanie procedury „Niebieska Karta” , zawiadamianie prokuratury lub policji i składanie wniosków o podjęcie stosownych działań.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Udzielanie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w tym również pracy socjalnej.
- Zabezpieczenie wsparcia dla osób w ramach interwencji oraz potrzebującym pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia.
- Analiza dokumentów składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe oraz wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej.
- Wyciąganie własnych wniosków dotyczących przemocy domowej i kompletowanie dokumentacji potwierdzającej występowanie tego zjawiska.
- Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Rozpowszechnianie broszur, ulotek tematycznych, zamieszczanie informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy na tablicach informacyjnych i stronie internetowej.
- Organizowanie tematycznych spotkań w szkołach i środowisku lokalnym, prowadzonych przez specjalistów zorientowanych w problematyce przemocy domowej.
- Aktywizacja najbliższego otoczenia,
- Włączanie osób bliskich, krewnych, sąsiadów, przyjaciół i innych do wspólnego rozwiązywania problemów sytuacji kryzysowych.
- Otaczanie wsparciem osób pokrzywdzonych, organizowanie wolnego czasu, wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą
- Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych.
- Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie innych działań nie ujętych w programie, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

11. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zakłada się, że zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy,

- spadek liczby rodzin , w których interwencje są podejmowane wielokrotnie,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy przez upowszechnianie informacji przydatnych osobom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenie wrażliwości społecznej i zaangażowania społeczeństwa w przeciwdziałanie przemocy
- wzrost liczby osób korzystających z tej formy pomocy.
- większa ochrona osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i nieletnich przed przemocą domową,
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Jasło wobec zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji zajmujących się przemocą,
- wzrost liczby przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy osobom , u których występuje przemoc.

12. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Aby zrealizować postulaty

Interdyscyplinarności i kompleksowości programu zakłada się współpracę z : wymiarem sprawiedliwości, jednostkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi, policją , itd. Program realizowany będzie do 31 grudnia 2020 r.

13. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring Programu nadal odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy osiągniętych efektów.

Wzrost świadomości społecznej ma za zadanie umożliwienie szybszego reagowania na krzywdę i przyczyni się do zapobiegania występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Przewodniczący Rady Gminy
Jasło

Józef Dziędzic

Spis treści:

1. Podstawy prawne gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
2. Podstawy teoretyczne zjawiska przemocy domowej
3. Skutki przemocy w rodzinie
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Jasło
5. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Jasło
6. Współpraca z instytucjami i osobami
7. Cele i zadania programu
8. Zadania i czas realizacji zadań
9. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jasło

10. Realizacja i metody działania

11. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji Gminnego
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

12. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy

13. Monitoring i sprawozdawczość